

Nota financieel gezond

Gemeente Uithoorn

---

21 april 2021

Inhoud

1.	Inleiding	4
A.	Aanleiding.....	4
B.	Doelstelling.....	5
2.	Programmabegroting	6
A.	Uitgaven	6
B.	Inkomsten.....	7
C.	Risico's en Garantstellingen	8
D.	Control.....	8
3.	Financiële positie en indicatoren	9
A.	Functies van het eigen vermogen	9
1.	Buffer voor risico's en tegenvallers.....	9
2.	Financiering	9
3.	Besteding: egaliseren uitgaven of incidentele kosten.....	9
B.	Investeren en Afschrijven.....	9
C.	Ontwikkeling Schulden en Rente.....	11
D.	Indicatoren	13
4.	Conclusie	16
A.	Vervolg.....	16

1. Inleiding

De gemeente heeft tot doel om allerlei maatschappelijke effecten te realiseren voor de inwoners. Hiervoor voert de gemeentelijke organisatie - in opdracht van de gemeenteraad - activiteiten uit. Het keuzeproces daarvoor, wordt gedaan door de gemeenteraad in de Planning en Control-cyclus (P&C-cyclus).

De gemeenteraad stelt de kaders voor beleid vast, en autoriseert via de P&C-cyclus ook de bijbehorende uitgaven en inkomsten. In de begroting gaat het niet alleen om de lasten en baten van het (komende) begrotingsjaar, maar ook om andere voorstellen, zoals investeringen, die de financiële positie voor meerdere jaren kunnen beïnvloeden. Daarom is het belangrijk dat raadsleden goed inzicht hebben in de financiële gevolgen van de besluitvorming op korte en lange termijn.

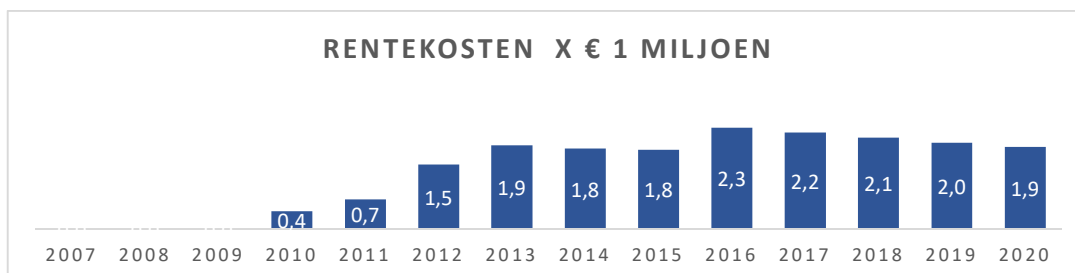
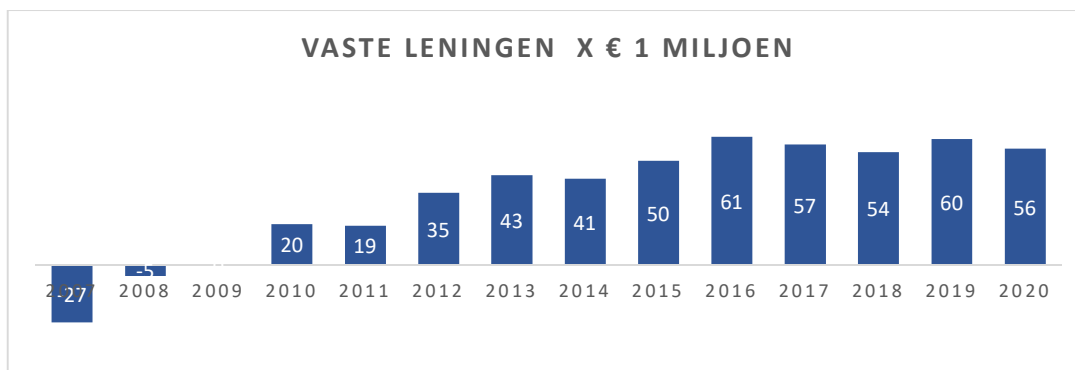
Financieel gezond = nu nadenken over later

Financieel gezond = nu nadenken over later. Bij het lezen van deze nota kunt u ook gebruikmaken van de uitleg uit de notitie van de commissie BBV: "[Meerjarig Financieel inzicht voor de raad](#)" die in september 2020 verscheen en bij deze nota gaat. In onze Nota financieel gezond vertalen we de uitgangspunten naar de Uithoornse context, waarmee de raad ook de kaders voor een financieel gezond Uithoorn kan bepalen.

A. Aanleiding

De vorige Nota financieel gezond dateert uit 2012. De aanleiding om te gaan nadenken over financieel gezond was dat er destijds veel grote investeringen en grondexploitaties samenkwamen, die leidden tot steeds hogere schulden. De bijbehorende leningen liepen uiteindelijk op tot ruim € 60 miljoen. De rentekosten stegen mee, en legden een steeds grotere druk op de begroting.

De afgelopen jaren lag het niveau van investeringen lager en werden waar mogelijk investeringen uitgesteld en bezuinigingen doorgevoerd. Met het assetmanagement, waarbij de staat van onderhoud periodiek wordt geïnspecteerd, wordt slimmer en meer integraal gewerkt. Hierdoor hebben investeringen een langere levensduur. Ook is het eigen vermogen aanzienlijk versterkt met inkomsten uit precariobelasting op kabels en leidingen (€ 8,5 miljoen), de verkoop van de Eneco-aandelen (€ 27,5 miljoen) en de verkoop van vastgoed. Daardoor zijn er nu minder leningen nodig en dalen de rentekosten ook langzaam.

De verwachting is dat de omvang van de investeringen in de komende jaren weer toeneemt, onder andere door investeringen in riolering, sportaccommodaties, het Dorpscentrum en onderwijsgebouwen. Daarom is het goed om vooruit te kunnen kijken naar de invloed hiervan op de ontwikkeling van de financiële positie. In deze nota bundelen we de informatie uit de vastgestelde beheerplannen:

- Integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR),
- Gemeentelijk rioleringsplan (GRP-6),
- Speelbeleidsplan,
- Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP),
- Sportnota,

en kijken we naar de ontwikkeling van de financiële positie in de komende 15 jaar.

Bij het maken van beleidskeuzes speelt ook altijd een financiële afweging, die samenhangt met de totale gemeentelijke begroting: welke financiële ruimte is er voor beleidskeuzes, ook in de toekomst? In de Nota financieel gezond willen we instrumenten aanreiken die de raad helpen bij het maken van afwegingen bij maatschappelijke beleidskeuzes. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden om betere sturingsinformatie in de jaarlijkse programmabegroting op te nemen en een doorzicht te maken over meerdere jaren.

B. Doelstelling

Het doel dat met deze nota wordt nagestreefd staat aangegeven in het College Uitvoeringsprogramma en vormt een belangrijk kader voor de programmabegroting. Dit is als volgt verwoord:

- A. De gemeente heeft nu en in de toekomst voldoende middelen om haar taken uit te voeren en de risico's af te dekken.
- B. De gemeente haalt met de beschikbare middelen optimaal maatschappelijk rendement.
- C. Er is rust in de financiële huishouding.

De gemeente is financieel gezond als het aan deze drie doelstellingen voldoet. Financiële keuzes worden altijd op deze doelstellingen gebaseerd. Hoe we daaraan als gemeente kunnen voldoen wordt behandeld in de volgende hoofdstukken.

2. Programmabegroting

De jaarlijkse programmabegroting wordt gezien als het belangrijkste sturingsdocument van de gemeenteraad. De Gemeentewet bepaalt dat de raad verantwoordelijk is voor een sluitende begroting. De belangrijkste regel daarbij is dat structurele uitgaven gedekt moeten worden uit structurele inkomsten. De provincie heeft hierin een toezichhoudende rol. Zij beoordeelt tevens of de beheerplannen in orde zijn. Dit is belangrijk omdat achterstallig onderhoud een vertekend beeld kan geven van de financiële positie. Ook beoordeelt de toezichhouder andere risico's en hoe hiermee wordt omgegaan, zoals bijvoorbeeld garantstellingen. De begroting moet een goed beeld geven van de financiële situatie.

Uitgangspunt 1:

We dekken structurele uitgaven uit structurele inkomsten.

Via de kadernota en de programmabegroting kan de raad sturen op de inhoud van de programma's en de daarbij behorende uitgaven en inkomsten. Zo geeft de raad richting aan het beleid dat door het college van b en w uitgevoerd wordt.

Uithoorn volgt de lijn dat we in de programma's de gewenste effecten bepalen. Vervolgens worden acties gekozen om de gewenste effecten te behalen, en wordt bepaald wat het mag kosten. De programmabegroting is niet in de eerste plaats een financieel document, maar een samenhang van effecten, acties en financiën. Het doel van de programmabegroting is om een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te behalen binnen de beschikbare middelen en mogelijke samenhang van activiteiten. In dit hoofdstuk beschrijven we hoe we hiermee omgaan.

Uitgangspunt 2:

Het doel van de programmabegroting is om een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te behalen binnen de beschikbare middelen.

A. Uitgaven

Anders dan een bedrijf is de gemeente er om dienstbaar te zijn aan de samenleving. De gemeente richt zich op het behalen van maatschappelijk rendement, en niet op omzet en winst. De focus van de gemeente ligt daarom vooral op de uitgaven en het beheersen daarvan.

Bij het opstellen en vaststellen van de programmabegroting is het van belang om oog te houden voor de juiste volgorde: wat voor gemeente willen we zijn? Bij het College Uitvoeringsprogramma 2018-2022 is dit als volgt geformuleerd:

De gemeente Uithoorn is een aantrekkelijke woongemeenschap, met ruim en groen wonen en grootstedelijke voorzieningen binnen handbereik. Uithoorn biedt het beste van twee werelden

---

Aan de hand hiervan zijn de gewenste effecten geformuleerd. De benoemde effecten gelden voor een gehele raadsperiode. Jaarlijks worden de acties en de middelen tegen elkaar afgewogen.

De volgorde daarbij is dat we ons de vraag stellen: wat zijn de goede dingen om te doen? Daarna komt de vraag: welke (financiële) middelen horen daarbij? Het geld volgt dus op wat we willen bereiken. Daarbij is het geld een middel om te prioriteren en plannen. We streven naar een integrale afweging van beleidskeuzes. In de eerste plaats in de kadernota en de programmabegroting. Voor het lopende jaar worden beleidskeuzes zo veel mogelijk gebundeld in de tussentijdse rapportages.

Als gemeente zijn we gebaat bij een duurzaam beleid, gericht op de lange termijn. Iets wat een besparing lijkt, kan bij nader inzien op termijn juist duurder uitpakken. Daarom brengen we de consequenties van beleid in samenhang in beeld. Via het alliantie management sturen we hier ook bij de verbonden partijen op.

Uitgangspunt 3:

We sturen op effecten, waarbij geld een middel is om te prioriteren.

In de P&C-cyclus geven we een zo goed mogelijke inschatting van uitgaven en inkomsten op basis van de beschikbare kennis. We indexeren alleen het eerstvolgende begrotingsjaar. Dit doen we door een stelpost op te nemen op basis van de cijfers van de maartraming van het CPB. Deze worden ook door het rijk aangehouden in de meicirculaire. Uit deze stelpost worden extra lasten in verband met inflatie gedekt. Voor lonen gebruiken we de "Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers" en voor prijzen de "Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)". Voor uitgaven voor subsidies en gemeenschappelijke regelingen gaan we uit van 75% lonen en 25% prijzen. Op beleidsterreinen waar dit van toepassing is, kan worden gekozen voor een indexcijfer dat meer passend is en/of contractueel vastgelegd is met maatschappelijke partners.

Uitgangspunt 4:

We begroten op basis van constante prijzen. Daarbij nemen we voor het eerstvolgende begrotingsjaar een stelpost inflatiecorrectie op in de begroting, gebaseerd op de maartraming van het CPB of waar mogelijk een meer passend indexcijfer.

Gemeenten zijn verplicht een budget van minimaal € 1 per inwoner in de begroting op te nemen voor onvoorzien uitgaven. In Uithoorn is in het verleden besloten om deze post op € 2 per inwoner te stellen. Het college kan over deze post beschikken en rapporteert hierover bij de tussentijdse rapportages. Ook kan deze post worden betrokken bij tussentijdse rapportages indien daar tekorten zijn.

Uitgangspunt 5:

Het college heeft de beschikking over een post 'onvoorzien' van € 2 per inwoner.

B. Inkomsten

De gemeente is voor ongeveer 2/3^e deel van de inkomsten in grote mate van het rijk. We ontvangen middelen uit het gemeentefonds en via specifieke uitkeringen. Het gemeentefonds is een bepaald bedrag dat via verschillende maatstaven verdeeld wordt over de gemeenten. Een belangrijke maatstaf is bijvoorbeeld het aantal inwoners. Soms ontvangt de gemeente aanvullende uitkeringen via het gemeentefonds, bijvoorbeeld voor coronakosten. De gemeente is niet verplicht om de middelen te besteden aan het doel waarvoor deze beschikbaar zijn gesteld. De gemeente heeft hierin altijd een eigen afweging te maken, zoals in de voorgaande paragraaf beschreven is. Niet 'geld zoekt project', maar eerst een plan en dan pas geld.

Uitgangspunt 6:

Inkomsten worden niet gekoppeld aan uitgaven, tenzij ze zijn geoormerkt.

Naast inkomsten van het rijk heeft de gemeente eigen inkomsten door belastingen (ongeveer 1/4^e deel van de inkomsten) en overige inkomsten, waaronder dividenden. In het gemeentefonds wordt rekening gehouden met de mogelijkheid voor de gemeente om eigen inkomsten te realiseren; de uitkering uit het gemeentefonds wordt om die reden verlaagd. Door de toegenomen WOZ-waarden loopt deze korting al enkele jaren op. Hierdoor is de gemeente zeer beperkt in staat om te sturen op inkomsten. Net als de uitgaven worden ook de belastingen jaarlijks verhoogd met inflatiecorrectie. Daarnaast blijft het mogelijk om aanvullende aanpassingen in belastingtarieven te doen. Voor heffingen en leges sturen we op kostendekkende tarieven.

Uitgangspunt 7:

Belastingen worden jaarlijks verhoogd met inflatiecorrectie. Voor heffingen en leges sturen we op kostendekkende tarieven.

C. Risico's en Garantstellingen

Er is doorlopend uitgebreide aandacht voor risicobeheersing zoals vastgelegd in de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing. Het gaat niet alleen om risico's bij de gemeente zelf, maar ook bij de verbonden partijen, zoals Green Park Aalsmeer BV, Duo+ en Gemeentebelastingen Amstelland. Daarnaast zijn er gemeentegaranties afgegeven. Garantstellingen kunnen een geschikt middel zijn om gewenste effecten te behalen. Echter, er is een risico aan verbonden dat er een beroep op de garantstelling wordt gedaan. Daarnaast is ambtelijke inzet noodzakelijk. Afhankelijk van het risico worden de garantstellingen gemonitord. Bijvoorbeeld in de vorm van periodieke gesprekken met bestuurders. Een gemeentegarantie is geen gratis geld en wordt daarom alleen in uitzonderlijke situaties ingezet.

Tegenover de risico's staat het weerstandsvermogen/de algemene risicoreserve. Door de veranderde situatie moeten de uitgangspunten worden geactualiseerd. In vervolg op deze nota gaan we de parameters opnieuw bekijken en uitwerken in de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing.

D. Control

De raad heeft in de financiële verordening (artikel 212 GW) en de controleverordening (artikel 213 GW) het nodige vastgelegd over de wijze waarop de financiën en control dienen te worden ingericht. Na de vaststelling van de programmabegroting worden beleid én financiën gemonitord. Via de tussentijdse rapportages (turap/slotwijziging) wordt gerapporteerd over de afwijkingen. Waar nodig wordt de begroting bijgesteld. Na afloop van het jaar stelt het college de jaarrekening op, die door de accountant wordt gecontroleerd.

Vanaf verslagjaar 2021 wordt het college verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverklaring. Mede met het oog daarop is de verbijzonderde interne controle weer in eigen beheer genomen door Duo+. In vervolg op deze nota zullen ook de financiële verordening en de controleverordening worden herzien.

3. Financiële positie en indicatoren

De financiële positie wordt vooral bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en de schulden. We relateren dit aan de jaarlijkse inkomsten. In de begroting wordt het eigen vermogen ook wel reserves genoemd. Het eigen vermogen van Uithoorn is gelijk aan de som van de reserves.

A. Functies van het eigen vermogen

1. Buffer voor risico's en tegenvallers

Het eigen vermogen vormt een buffer voor risico's en tegenvallers. In de begroting noemen we deze buffer het weerstandsvermogen, of ook wel de algemene reserves. Er zijn twee algemene reserves: de algemene risicoreserve en de budgetegalisereserve.

De *algemene risicoreserve* bekijken we in verhouding tot de risico's van de gemeente. Deze kan ingezet worden voor zeer bijzondere omstandigheden die niet in de begroting zijn voorzien. Onder normale omstandigheden blijft de algemene reserve dus gelijk. Het geeft een zeker comfort om deze reserve achter de hand te hebben. Echter, gebruiken kan slechts eenmalig en leidt tot hogere schulden.

De budgetegalisereserve dient om fluctuaties in de begroting op te vangen. Bijvoorbeeld het saldo van de jaarrekening wordt hiermee verrekend. Het ene jaar komt er iets bij, het volgende jaar gaat er iets af. Wanneer het saldo het toelaat kan de budgetegalisereserve ook worden ingezet voor eenmalige kosten. De budgetegalisereserve fluctueert jaarlijks.

Uitgangspunt 8:

De budgetegalisereserve is een 'werkreserve' om fluctuaties in de begroting op te vangen.

2. Financiering

Het eigen vermogen wordt gebruikt om bezit te financieren. Voor het deel dat we niet met eigen vermogen kunnen financieren trekken we leningen aan. Door het financieren met eigen vermogen zijn de rentelasten lager en is er minder renterisico.

Tegelijk geeft het eigen vermogen een tegenwicht voor leningen. Met meer eigen vermogen kun je meer risico's van leningen opvangen.

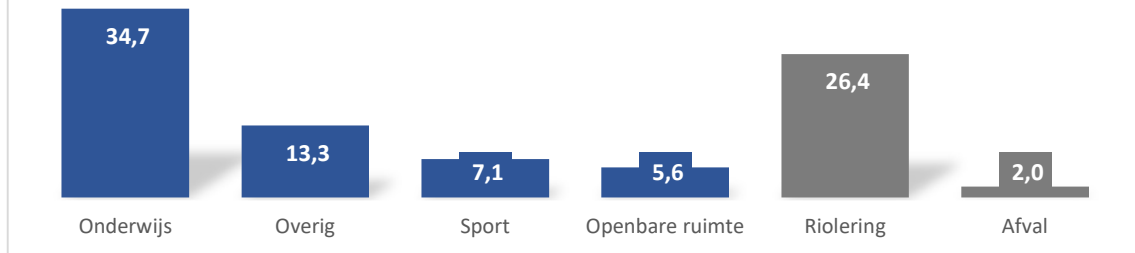
3. Besteding: egaliseren uitgaven of incidentele kosten

Naast de algemene reserves heeft de gemeente bestemmingsreserves. Dit deel van het eigen vermogen is door de raad apart gezet om aan een bepaald doel te besteden. De bestemmingsreserves van Uithoorn zijn ingesteld om pieken op te vangen en te egaliseren, bijvoorbeeld voor onderhoud gebouwen. Daarnaast zijn er reserves voor de zogenoemde *gesloten huishouding*, die ervoor zorgen dat riool- en afvalstoffenheffing alleen ingezet worden voor kosten die hiermee samenhangen.

B. Investeren en Afschrijven

Het huidige bezit van materiele vaste activa (mva, per 31-12-2020) op de balans bedraagt € 89 miljoen en is als volgt verdeeld.

Balanswaarden mva 31-12-2020 x € 1 miljoen

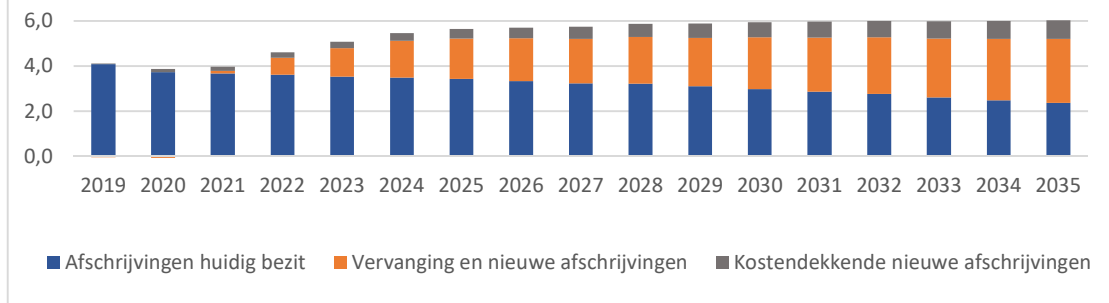

De onderdelen riolering en afval worden betrokken bij de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Jaarlijks wordt er een gedeelte van de boekwaarde afgeschreven.

Tegelijkertijd komen er jaarlijks nieuwe investeringen bij. We hebben de investeringen in beeld gebracht die in de toekomst verwacht kunnen worden op basis van de vastgestelde plannen (de effecten van het nieuwe beheerplan wegen zijn nog niet bekend).

Investeringen worden afgeschreven over de periode waarin de investering haar nut heeft. We zien dat de afschrijvingslasten de komende jaren toenemen door de nieuwe noodzakelijke investeringen. Voor een deel is dat terug te zien in de meerjarenraming in de programmabegroting. Echter, deze kijkt maar 4 jaar vooruit.

Ontwikkeling jaarlijkse Afschrijvingslasten (x € 1 miljoen)

De inventarisatie kan uiteraard afwijken door wijzigingen en verschuivingen van toekomstige investeringen. Toch geeft de inventarisatie een beeld van wat we kunnen verwachten.

Een belangrijk deel van de investeringen wordt gedaan om bestaande voorzieningen op het vastgestelde niveau in stand te houden. Het betreft hier vervangingsinvesteringen voor bijvoorbeeld riolering, openbare ruimte (wegen), onderwijsgebouwen en sportvoorzieningen. Normaal gesproken blijft het niveau van de afschrijvingen voor deze investeringen ongeveer gelijk omdat er over de jaren heen investeringen plaatsvinden, die vervangen worden nadat ze zijn afgeschreven. Een cyclisch proces dat gelijk beweegt met de groei van de gemeente.

Daarnaast zijn er een aantal investeringen die een upgrade betekenen van de huidige situatie. Bijvoorbeeld de gescheiden rioolstelsels voor hemelwater en afvalwater, de investeringen in het

dorpscentrum, de nieuwe Scheg en verduurzaming vastgoed. Deze investeringen zorgen voor een verhoging van de afschrijvingslasten ten opzichte van de oude situatie.

Veel rioleringen die tijdens de groei van Uithoorn na de jaren 50 zijn aangelegd moeten de komende tientallen jaren worden vervangen. De investeringen in rioleringen zorgen op termijn voor ongeveer € 1 miljoen stijging van de afschrijvingslasten. Dit gedeelte wordt kostendekkend verrekend via de rioolheffing. Per saldo is dit op de gemeente dus niet van invloed. Volgens het gemeentelijk rioleringsplan (GRP-6) zal de rekening voor inwoners wel omhooggaan via de rioolheffing.

Los van de investeringen in riolering is het de verwachting dat de jaarlijkse afschrijvingslasten in 2030 ruim € 1 miljoen hoger zijn dan in 2020. In de begroting is hiermee al voor een deel rekening gehouden, maar de verwachting is dat de afschrijvingslasten op middellange termijn nog met minimaal 0,5 miljoen stijgen ten opzichte van de huidige begroting. Dit houdt ook verband met extra afschrijvingen die in het verleden zijn gedaan (zie kader).

Historische oorzaak stijging afschrijvingslasten

In het verleden werden investeringen soms gedekt uit reserves. Op de begroting levert dat een besparing op: er zijn geen jaarlijkse kosten voor afschrijving. Onder de huidige regelgeving zijn dergelijke besparingsoperaties niet meer toegestaan. Het is verplicht om de lasten van alle investeringen door middel van jaarlijkse afschrijving te spreiden over de periode waarin de investering haar nut heeft.

Het laatste voorbeeld hiervan kwam voort uit bezuinigingsopgaven in 2013 en 2014. Vooral investeringen in wegen (o.a. voor de aanpassing aan de nieuwe N201) zijn betaald met eenmalige middelen, net als het speelbeleidsplan. Dit leverde een jaarlijkse besparing op van ruim € 1 miljoen.

Jaar	Extra afschrijving	resterende afschrijvingstermijn
2013/14	€ 16 miljoen	23 jaar / 16 jaar / 10 jaar
Totale jaarlijkse besparing afschrijvingslasten € 1,03 miljoen		

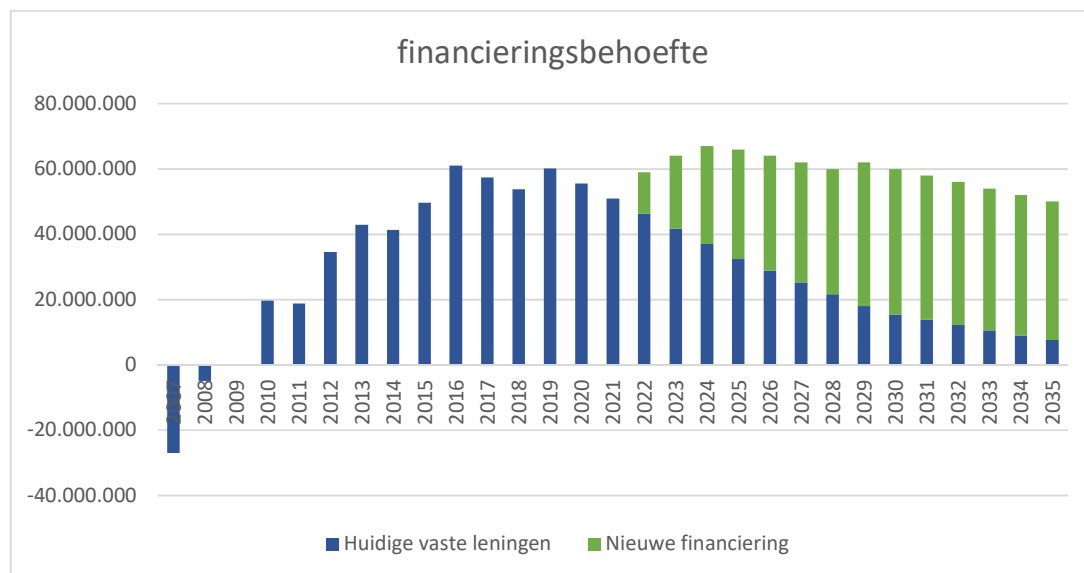
Door de gekozen bezuinigingen van destijds zijn ook nu nog de jaarlijkse (lineaire) afschrijvingslasten kunstmatig € 1 miljoen lager. Door vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen klimmen de jaarlijkse afschrijvingslasten in de loop der jaren weer naar het 'normale' niveau.

C. Ontwikkeling Schulden en Rente

Vanaf ongeveer 2005 tot 2015 is er veel geïnvesteerd in de gemeente, onder andere in de brede school, het UVVP met de aanpassingen vanwege de omlegging van de N201 en de waterlijn. Vanaf 2015 deed het assetmanagement zijn intrede, waardoor meer gekeken werd of investeringen nog even uitgesteld of beter gespreid konden worden. Niet de afschrijvingstermijn, maar de kwaliteit werd leidend. Mede onder druk van de financieel krappe situatie werden geen grote nieuwe investeringen gedaan en liep de schuldendruk niet verder op.

Door de extra inkomsten (verkoop Eneco, precario, verkoop vastgoed) verbeterde de situatie verder en hoefden aflossingen voor een periode niet geherfinancierd te worden. In de komende periode staan we opnieuw voor grote investeringen, onder andere in de MFA's, het Dorpscentrum en scholen. Daarnaast kampt de gemeente meerdere jaren met tekorten door corona en

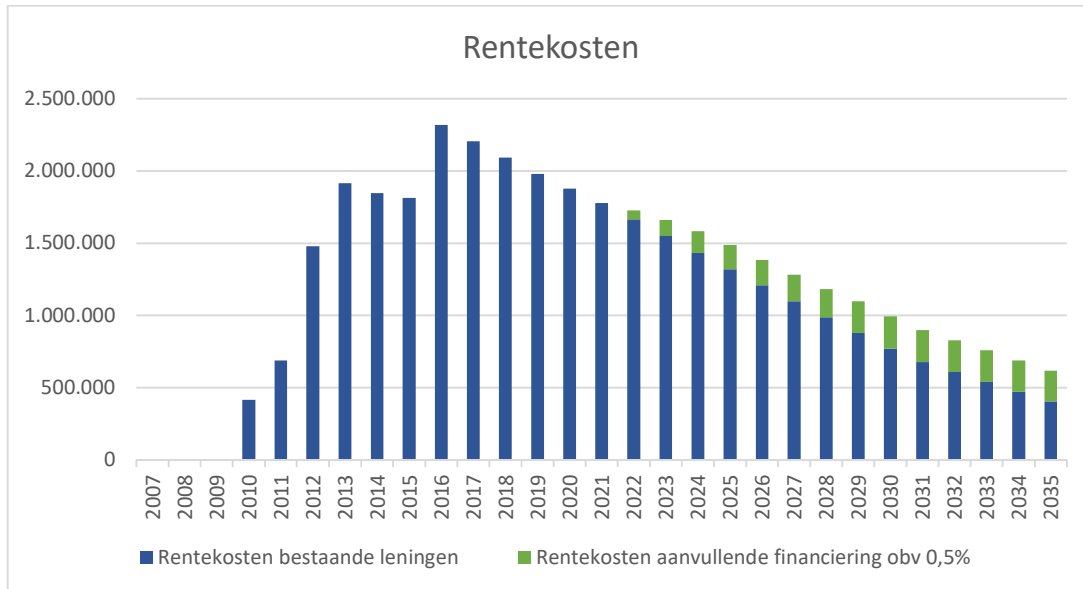
gedecentraliseerde taken voor jeugd en Wmo. Op basis van de bekende informatie uit de plannen is het de verwachting dat de financieringsbehoefte de komende jaren weer groeit.

De huidige vaste leningen worden jaarlijks lineair afgelost. Enkele leningen kennen een zeer lange looptijd. De twee langst lopende (en duurste) leningen lopen tot respectievelijk 2042 en 2046. In onderstaand overzicht zien we de restantschuld van de huidige leningen en de jaarlijkse afname.

Huidige vaste leningen	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
17 mln, 35 Jaar, 4,9%	12,6	12,1	11,7	11,2	10,7	10,2	9,7	9,2	8,7	8,3	7,8	7,3	6,8	6,3	5,8	5,3
10 mln, 30 Jaar, 5,0%	7,3	7,0	6,7	6,3	6,0	5,7	5,3	5,0	4,7	4,3	4,0	3,7	3,3	3,0	2,7	2,3
20 mln, 25 Jaar, 3,6%	11,6	10,8	10,0	9,2	8,4	7,6	6,8	6,0	5,2	4,4	3,6	2,8	2,0	1,2	0,4	
15 mln, 15 Jaar, 3,9%	10,0	9,0	8,0	7,0	6,0	5,0	4,0	3,0	2,0	1,0						
10 mln, 10 Jaar, 0,3%	9,0	8,0	7,0	6,0	5,0	4,0	3,0	2,0	1,0							
10 mln, 10 Jaar, 0,5%	5,0	4,0	3,0	2,0	1,0											
Restant schuld * €1 mln	55,6	50,9	46,3	41,7	37,1	32,5	28,8	25,2	21,6	18,0	15,4	13,8	12,1	10,5	8,9	7,7
Rentekosten	1,8	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4
Gewogen gemiddelde rente	3,3%	3,4%	3,5%	3,6%	3,7%	3,9%	4,0%	4,1%	4,3%	4,6%	4,6%	4,7%	4,7%	4,8%	4,9%	4,9%

Voor de jaarlijkse aflossing is vanaf 2022 weer herfinanciering nodig. De rentetarieven voor de herfinanciering zijn niet te voorspellen; de beste voorspelling voor toekomstige rente is de huidige rentestand op de kapitaalmarkt. Op basis daarvan hebben we een overzicht gemaakt voor 0,5% rente op aanvullende (her)financiering.

Doordat de oude leningen langzaam afgelost worden dalen de totale rentekosten op de langere termijn en is te verwachten dat hierdoor meer ruimte ontstaat in de begroting, ook bij een grotere financieringsbehoefte.

D. Indicatoren

Indicatoren worden gebruikt om te kunnen sturen op de financiële positie/de schulden. De programmabegroting bevat een aantal verplichte indicatoren. Voor Uithoorn zijn de *Schuldquote* en de *Solvabiliteitsratio* hiervan de meest relevante. In het verleden heeft Uithoorn normen vastgesteld voor deze indicatoren:

- Schuldquote (norm 2017: Maximaal 100%, in de begroting 2020 tijdelijk opgehoogd naar 110%)
- Solvabiliteitsratio (norm 2017: minimaal 20%)

De indicatoren zijn waardevol gebleken bij het signaleren van grenswaarden, maar zijn in de praktijk niet altijd eenduidig toe te passen. De verkoop van Eneco leverde in 2020 een enorme verbetering op van de financiële positie, waardoor de grenswaarden minder snel in beeld komen. Het is vooral van belang om meerdere jaren vooruit te kijken naar de ontwikkeling van de Schuldquote en de Solvabiliteitsratio, in samenhang met de onderliggende gebeurtenissen. Daarom stellen we voor om de methodiek aan te passen. Overeenkomstig de aanbevelingen van de commissie BBV hebben we de vertaling gemaakt naar de volgende signaalwaarden.

	Gering risico	Gemiddeld risico	Hoog risico
Schuldquote <i>De hoogte van de schuld ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten</i>	Lager dan 85% (Uithoorn 70%)	Tussen 85% en 130%	Hoger dan 130%
Solvabiliteitsratio <i>Het aandeel van de bezittingen op de balans dat niet met schulden belast is</i>	Hoger dan 50% (Uithoorn 51%)	Tussen 50% en 20%	Lager dan 20%

Structurele exploitatieruimte <i>Ruimte in de begroting voor structurele uitgaven</i>	Meer dan 0%	0%	Minder dan -0,1% (Uithoorn -3%)
Grondexploitatie <i>Het aandeel van grondexploitaties op de balans</i>	Minder dan 18% (Uithoorn 3%)	Tussen 18% en 35%	Meer dan 35%
Belastingcapaciteit <i>Woonlasten (OZB, Riool- en Afvalstoffenheffing) ten opzichte van landelijk gemiddelde</i>	Minder dan 98%	Tussen 98% en 105% (Uithoorn 105%)	Meer dan 105%

Op basis van de bekende prognoses uit de beleidsplannen is er een inschatting gemaakt van de ontwikkeling van de Schuldquote en de Solvabiliteitsratio.

Jaar	balanswaarde	financiering eigen middelen	financieringsbehoefte	Schuldquote < 85 - 130 <	Solvabiliteitsratio > 50 - 20 >
2021	106	57	49	70%	51%
2022	116	57	59	84%	47%
2023	121	57	64	91%	45%
2024	124	57	67	96%	44%
2025	123	57	66	94%	44%
2026	121	57	64	91%	45%
2027	119	57	62	89%	45%
2028	117	57	60	86%	46%
2029	119	57	62	89%	45%
2030	117	57	60	86%	46%
2031	115	57	58	83%	47%
2032	113	57	56	80%	48%
2033	111	57	54	77%	49%
2034	109	57	52	74%	50%
2035	107	57	50	71%	50%

* De cijfers in dit model zijn inclusief inschattingen van niet vastgestelde plannen en geven daarom andere waarden dan de programmabegroting 2021.

De indicatoren worden beïnvloed door vele factoren, waarvan de belangrijkste zijn: de ontwikkeling van de eigen vermogenspositie en de ontwikkeling van de investeringen. Door de ratio's over een langere tijd weer te geven is de raad in staat om beter te sturen op toekomstige ontwikkelingen. Met deze methodiek zijn de consequenties van besluiten voor de financiële positie inzichtelijk te maken. Bijvoorbeeld: Wat gebeurt er met de ratio's als we eigen vermogen inzetten? Hoe ontwikkelen de financieringsbehoefte en de ratio's zich als we een bepaalde investering doen? Indien de indicatoren in de categorie 'hoog risico' komen, moeten raad en college gezamenlijk een plan maken om de indicatoren te verbeteren.

Uitgangspunt 9:

De Schuldquote en de Solvabiliteitsratio blijven onder het niveau van 'hoog risico':

- *Schuldquote is niet hoger dan 130%*

- *Solvabiliteitsratio is niet lager dan 20%*

Het geschetste model is eenmalig ontwikkeld. Een vervolgactie kan zijn om dit model door te ontwikkelen, zodat het geschikt is om te gebruiken bij investeringsafwegingen en in de paragraaf

weerstandsvormogen en risicobeheersing van de programmabegroting. De systemen moeten hierop dan worden ingericht.

4. Conclusie

Deze nota is bedoeld om de raad meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingen die hier invloed op hebben. En om uitgangspunten/kaders/randvoorwaarden vast te stellen om financieel gezond te worden en te blijven. De normen voor financieel gezond dienen altijd in samenhang met de situatie kwalitatief te worden bepaald vanuit eerdergenoemde overwegingen:

- A. De gemeente heeft nu en in de toekomst voldoende middelen om haar taken uit te voeren en de risico's af te dekken.
- B. De gemeente haalt met de beschikbare middelen optimaal maatschappelijk rendement.
- C. Er is rust in de financiële huishouding.

Bovenstaande betekent dat de gemeente door financieel gezond beleid ook in de toekomst keuzevrijheid behoudt. In deze tijd, waarin bijna alle gemeenten in Nederland met tekorten te maken hebben, is dat een enorme opgave. Vooral in het sociaal domein zijn er belangrijke maatschappelijke effecten en invloeden. De bedoeling van deze nota is dat de gemeenteraad nu en in de toekomst beter in staat is om te prioriteren bij financiële keuzes, afgewogen tegenover het maatschappelijke belang.

A. Vervolg

In vervolg op deze nota moeten een aantal andere financiële beleidsnota's worden herzien:

- Nota Activabeleid (gereed, 2019)
- Nota Reserves en Voorzieningen (2022)
- Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2022)
- Financiële verordening (2022)
- Controleverordening (2022)

De vastgestelde uitgangspunten van de Nota financieel gezond zijn leidend voor de uitgangspunten in de andere financiële beleidsnotities.